

Mga Tala hinggil sa Papel ng Tunggalian sa Pilosopiya ng Wika at Araling Wika

---

GONZALO A. CAMPOAMOR II

Makalipas ang panahong 1989 hanggang 1991, magkakasunod na Minaral, binatikos, at pinasubalian ng hindi iilang intelektuwal ang bisa ng kaisipang Marxista bilang lehitimong pananaw-mundo, habang itinakda naman ng iba ang maagang pagkamatay nito. Pumosisyon ang karamihan sa kanila sa itinuring nilang katapusan ng sosyalismo, “katapusan ng kasaysayan,” at pinal na tagumpay ng kapitalismo. Umikot ang kritisismo sa itinuring na limitasyon ng Marxismo sa pagsandig sa panunuring pang-ekonomiya (lamang) habang lubhang pumapabor sa makauring pakikibaka. Kasabay ng “kalayaan” mula sa “dakilang naratibo” ang pagbulwak ng marami at hiwa-hiwalay na posibleng pamamaraan ng pagsuri sa lipunan (Butler et al. 2000, 96).¹ Kabilang dito ang paglalaan, partikular sa hanay ng mga aminadong postmodernista, ng ibayong pagpapahalaga sa wika bilang lunsaran ng pagsusuri hindi lamang sa ideolohiya kundi lalo’t higit sa mga espesipikong tunggalian sa lipunan. Kadalasa’y ikinukubli ng ganitong uri ng pag-aaral ang makipot na pagsusuri gamit ang terminong “diskurso” na mistulang sumasandig sa isang aktibo at demokratikong talastasan.

Sa mga bansang gaya ng Pilipinas, bukod sa labis na pagkahumaling sa diskurso na kinondisyon ng mahabang tradisyon ng estrukturalistang linggwistika, nakababahala ang pribilehiyong inilalaan sa wika bilang (tanging) panukat at lugar ng pakikipagtunggali. Mamamalas din ang

parehong pagkabahala sa iilang sanaysay—o mga arikulong bumabanggit bagaman di-eksklusibong tumatalakay sa wika—ng mga “sinaunang” Marxista (gaya nina Valentin Volosinov at Mikhail Bakhtin). Maisasama pa rito ang puna ng mga kontemporaryong Marxista hinggil sa mga araling tinatawag ding “bagong idealismo.”²

Walang tangkang magkunwaring komprehensibo ang papel na ito. Sinusubukan lamang nitong himayin, organisahin, kilatisin, at muling igiit ang mga nabuo nang pananaw sa wika at pagsusuri ng wika na nakakawing sa tunggaliang panlipunan para magsilbing panimulang aralin at pagsasakonteksto ng Marxistang pilosopiya sa wika at araling wika.

Repleksiyon at Repraksiyon ng Wika³

Kabilang ang wika at kultura sa mga penomenong sumasalamin sa politika at ekonomiya ng isang lipunan.⁴ Halimbawa, maiuugat sa krisis na pang-ekonomiya ang krisis na kultural; maaaninag, bagaman hindi maiuugat, sa krisis na kultural ang krisis na panlipunan. Gayundin, ang mga puwersang dominante sa ekonomiya at politika ay mga puwersa ring dominante sa kultura. Kaya nga ang pagiging repleksibo sa kultura ng krisis pang-ekonomiya ang dahilan kung bakit bukambibig ng mga demagogo na ang kahirapan ng bansa ay resulta ng kultura. Hindi makabuluhan samakatwid na gawing basehan ng pagteteorya sa wika o kultura ang itaas na bahagi ng herarkiyang panlipunan. Silipin natin ang rebolusyonaryong sangay ng parehong lipunan. Batay sa pagtalakay ng kilusang pambansa-demokratiko, “ang krisis ng kultura ng lipunan ay nakabatay at sumasalamin lamang sa krisis sa ekonomiya at pulitika ng malakolonyal at malapiyudal na lipunan” (Guerrero 1971).⁵ Nagaganap ang isang krisis kapag ang kontradiksiyon ay nagiging lantad o kung kalian malinaw na maibubukod ang mga puwersang dominante sa dinodominahan. Nakikita ang krisis sa ekonomiya sa pamamagitan ng lantarang kontradiksiyon sa relasyon sa lipunan. Nakikita naman ang krisis sa lipunan sa pamamagitan ng lantarang tunggaliang panlipunan, o mas espesipiko, lantarang tunggalian ng mga uri.

Krisis ding maituturing ang lantarang kontradiksiyon sa kultura. Sa perspektibang panbansa-demokratiko, dalawa ang itinuturing na pangunahing puwersa sa kulturang Filipino. Pinakadominanteng puwersa

ang (kulturang bitbit ng) Estados Unidos (EU) at pumapangalawa rito ang Simbahang Katoliko. Simula pa nang sakupin nito ang Pilipinas hanggang sa kasalukuyang imperyalistang anyo at neoliberal na polisiya nito, ipinalaganap at patuloy na iginigiit ng EU ang liberalismo at konserbatismo sa lipunang Filipino sa pamamagitan ng sistemang edukasyon, pangmadlang komunikasyon, at iba pang paraang gamit ang mga ahensiya nito sa bansa. Ginagamit ng EU ang ideolohikal at materyal na dominasyong ito para mapanatili at matugunan ang mga pangangailangan nito. Sa paglipas ng panahon, nakaangkop ang ideolohiyang piyudal ng Simbahang Katoliko sa ideolohiya ng modernong imperyalismo.

Kaugnay sa wika, partikular sa araling wika, naging kaakit-akit ang estruktural na lingguwistika sa mga intelihensiyang nagmula sa mababang burgesya at nakatataas na uring panlipunan. Bukod sa mahusay na pagpapatupad ng sistemang pensiyonado noong unang hati ng ikadalawampung siglo, dulot din ng ideolohiyang liberalismong burges at konserbatismo ang naturang pagkaakit—na kung susuriing mabuti ay nagpapambuô o nagpapanatili (ng mga ito) sa isa't isa. Kumbaga'y dulot ng kalikasan ng disiplina, may tendensiya halimbawa ang lingguwistika na pakitirin ang kahulugan ng mga salita at gawing iisa ang bigkas sa mga panlipunang senyas para sa pagpapanatili ng kaayusan at distribusyon ng kapangyarihan at ugnayang panlipunan. Kaya nga sa usapin sa politika ng wika nahubog at nabuo hindi lamang ang mga paniniwala at paninindigan sa wika, kundi maging ang pangangailangan ng isang Marxistang pilosopiya na maaaring sumagka rito. Konsistent ito sa isang matagumpay na progresibong kilusang panlipunan na sumasalungat naman sa pananaig ng kulturang dulot ng imperyalistang EU at konserbatismong panrelihiyon. Kaakibat nito, naisusulong ng repleksiyon at repraksiyon ng wika ang pagbibigay at reproduksiyon (muling paglikha) ng politikal na kapangyarihan ng dominanteng ideolohiya. Repleksiyon, o kung papaanong naipahihiwatig ang realidad sa pamamagitan ng wika o anumang pormang pangwika. Repraksiyon, o kung papaanong sa pamamagitan ng wika ay nalelehitima o nagagawang realidad ang mga ugnayan sa produksiyon at ang nilikha nitong kaayusang sosyopolitikal.⁶ Mahalaga sa pagkakataong ito ang pagtalakay sa praktika na sinubukang ipaliwanag ngunit hindi naman sapat na natugunan ni Norman Fairclough (1989).⁷

Wika at Teorya ng Kaalaman

Ayon sa teorya ng kaalaman at kontradiksiyong diyalektikal ni Mao Zedong, may malalim na impluwensiya ang panlipunang praktika, laluna ang tunggalian ng uri, sa pag-unlad ng kaalaman ng tao (Mao 1967, 296). Hakbang-hakbang ding unlad ang kaalaman ng tao, sa kalikasan man o sa lipunan, mula sa mababa patungo sa mataas na antas, mula sa mababaw patungo sa mas malalim, at mula sa iisang panig patungo sa nakararaming panig. Kagaya ng paniniwala ni Mao sa pag-ikid ng antas ng kaalaman ng tao, umiikid din ang antas ng pilosopiya ng wika at araling wika.

Batay sa dalumat ni Mao sa mga yugto ng pag-unlad ng kaalaman, nananatili ang empirisismo sa unang yugto ng kaalamang perseptuwal. Likas na katangian nito ang pagmamaliit sa gabay ng teorya kung kaya't hindi nito maaaring maunawaan ang esensiya ng mga bagay-bagay. Nananatili sa unang yugtong ito ang mga naisakatuparan ng hindi iilang araling wika ng nakaraan. Hindi bumabalik ang mga ito sa praktika, dahil nga hindi ito humuhulagpos sa empirisismo, gaya ng napatunayan na sa payak na paliwanag ni George Yule (1996) sa kaniyang akda.⁸ Higit na mataas ang antas ng praktika dahil ito ang basehan—at sa kalauna'y patunay sa katumpakan—ng teorya. At, ayon nga kay Vladimir Lenin (Mao 1967a, 297), bukod sa “meron itong dangal ng unibersalidad,” may kagyat itong aktuwalidad o taglay na pangyayari.⁹ Sa mas praktikal na paliwanag ng Marxistang pilosopiya, hindi lamang umaasa ang teorya sa praktika, ang teorya rin ay nakabatay sa praktika na sa kalauna'y pagseserbisyoan nito. Ang unang yugto ng kaalamang perseptuwal ay yugto ng mga pandama at mga impresyon. Sa yugtong ito, hindi pa nakakabuo ang tao ng mga dalumat—dahil nga sa mas mataas at mas malalim na antas na ang kailangan para makabuo nito—at hindi pa rin nakahuhubog ng kongkretong lohika (ibid.). Hindi kasi itinuturing na penomenon ang mga dalumat. Nagdudulot at naghahatid kasi ang dalumat ng esensiya o ng totalidad at internal na ugnayan ng mga bagay-bagay. Sa pamamagitan ng kasabihang “pagsalubungin ang mga kilay para makabuo ng pakana sa isipan”¹⁰ o sa wikang impormal, “hayaan ninyo akong pag-isipan ang mga bagay-bagay,” ay tinukoy ni Mao ang paggamit ng mga dalumat sa utak para makabuo ng mga pasya at mga hinuha.¹¹ Dito na pumapasok ang tinutukoy niyang pangalawang yugto ng kaalamang rasyonal o kaalamang lohikal. Ito ang yugto ng pagkaunawa, pasya, at hinuha. Kung ang perseptuwal na

kaalaman ay tumutukoy sa magkakahiwalay na aspekto, sa penomena, at sa mga eksternal na ugnayan ng mga bagay-bagay, ang kaalamang lohikal at rasyonal ay “humahakbang nang pagkalaki-laki” (Mao 1967a, 297) dahil sa nagdadalumat na ito—para maabot ang kabuuan, esensiya, at mga internal na ugnayan ng mga bagay-bagay. Bukod pa rito, isinisiwalat din ng lohikal at rasyonal na kaalaman ang mga internal na kontradiksiyon sa mundo. Ito ang yugtong tinangkang abutin ng mga muling diniskubre at umusbong na aralin at disiplina sa wika noong dekada 1960 at 1970, o noong kasagsagan ng pandaigdigang rebolusyong kultural.¹²

Nililina ni Mao (1967a, 299-300) na sa kabila ng kuwalitatibong pagkakaiba ng perseptuwal at ng rasyonal, hindi magkakahiwalay ang mga ito sa isa’t isa.¹³ Gayundin, hindi maaaring ihiwalay ang araling wika sa realidad ng paggamit ng wika. At katulad ng pagiging mulat at pagiging organisado sa mga pang-ekonomiya at politikal na tunggalian sa pangalawang panahon ng lipunang kapitalista, nagsisimula nang pumasok sa pangalawang yugto ng proseso ng pag-unlad ng kaalaman ang pag-aaral sa wika. Patunay rito ang mga patuloy na umusbong na araling wika na “mas panlipunan,” at sa mas maiging pagkakataon, ang pagkakawing ng wika sa ugnayang panlipunan, kung hindi man sa tunggalian ng uri.

Mababasa sa mga rebolusyonaryong teksto (at pananalita) o iba pang anyong propagandang gumagamit ng makauring jargon ang halimbawa ng ikatlong yugto o yugto ng pagbabalik ng idea sa praktika. Ito ay sa dahilang sinulat (at binigkas) iyon ng mga taong patuloy na nagsasapraktika ng rebolusyonaryong teorya. Bahagi ito ng tinatawag ni Mao na “proletaryong rebolusyong pangkultura.” Ito ang diyalektikong materyalistang teorya ng kaalaman at pilosopiya ng wika at araling wika. Lagi’t lagi’y bahagi ng rebolusyong pangkultura ang usapin ng politika ng wika dahil hangad din nito ang kulturang pangmasa, siyentipiko, at makabayan na buod ng isang kulturang rebolusyonaryo at tanging tugon sa kulturang reaksyonaryo.¹⁴

Kontragahum sa Wika

Masidhiang pangangailangan parasakontragahumat kontrakultura. Ang gahum (hegemony) ay isang politikal na pananaig ng isang estado sa isa pa (Williams 1976). Ang hegemonismo naman ay ang pananaig

sa pamamagitan ng politikang “dakilang lakas” o “matinding puwersa” habang itinaturing na alternatibong termino nito ang imperyalismo. Nangangahulugan ang “kontra” ng oposisyon o resiprokasyong kagaya ng sa direksiyon o pakay. Samakatwid, ang kontragahum ay ang oposisyon o pagkilos laban sa nananahang gahum. Maaari itong ikumpara sa pananaw ni Antonio Gramsci na kontragahum ang (anumang) tumataliwas sa dominanteng idea. Bilang direktang pagsuway sa elitismong intelektuwal, naniniwala si Gramsci (1971, 323-377) na “pilosopo ang lahat ng tao” at sa gayo’y may kapasidad ng kontragahum. Gayundin, ang kontrakultura naman ay isang kultura na nalilikha batay sa at para sa pasalungat na tunguhin nito laban sa naghaharing kultura.

Tungo sa lalong paglilinaw ng dalumat ng kontragahum at kontrakultura sa larangan ng wika, maaaring gamitin ang paliwanag ni Lenin hinggil sa ugnay ng pagpapakahulugan sa lohikang pormal at lohikang diyalektikal. Naisagawa niya ito sa pamamagitan ng tangka niyang bigyan ng kahulugan ang baso (tumbler) (Lenin 1983, 43-44).¹⁵ Nilinaw ni Lenin na gamit ang pormal na lohika, maaaring bumuo ng mga pormal na depinisyon na naisasakatuparan sa pamamagitan ng paglista ng mga pinakapangkaraniwang katangian ng anumang hangad na bigyan ng kahulugan. (~~Sa kabilang banda, mahalagang tandaan na iginigiit ng lohikang diyalektikal ang pag-alpas sa ganitong uri ng mekanikal na pagpapakahulugan~~). Una, mahalaga aniya na suriin ang pagiging tagapamagitan ng lohika sa signipikasyon. Hindi man daw ganap na makakamit ang ganap na lihikal na pagsusuri, makakaiwas naman sa anumang pagkakamali sa pagpapakahulugan. Pangalawa, hinihingi rin aniya ng lohikang diyalektikal na tanggapin ang mga bagay bilang patuloy na umuunlad, nagbabago, at kumikilos (self-movement).¹⁶ Pangatlo, kinakailangan aniyang iangkop ang buong karanasan ng tao para makamit ang isang puspos na depinisyon. Panghuli, at marahil ay pinakamahalaga, pinanghahawakan ng lohikang diyalektikal na “kongkreto ang katotohanan sa lahat ng pagkakataon, hindi abstrakto.”

Tigib sa diyalektikal na pagpapakahulugan ang mga akdang rebolusyunaryo (o mga likhang kontrahegemoniko at kontrakultural). Isa sa mga pinakamahahalagang patunay rito ang materyal at ideolohikal na proposisyon hinggil sa pagpapakahulugan ng mga patnugot ng librong *Lenin on Language* (Lenin 1983).¹⁷ Mahalagang aralin sa wika ang pamamaraang

ginamit nila sa seksiyong “Mga Salita at Kahulugan Nito: Pagsiwalat sa Nilalaman ng Partikular na mga Dalumat at mga Termino” (ibid., 160-207; akin ang salin). Hindi lamang kinikilala at tinutukoy ng seksiyong ito ang repleksiyon at repraksiyon ng wika, binibigyang-daan din nito ang lehitimong papel ng kontragahum sa wika. Halimbawa, marereplek ang makasariling ideolohiya ng naghaharing-uri sa pamamagitan ng repraksiyon ng mga susing termino sa loob ng makauring jargon nito. Isa na rito ang salitang “kalayaan” na hindi lamang ginagamit ng naghaharing uri kundi maging ng mga (oportunistang) rebolusyunaryo para sa sariling kapakanan. Ayon kay Lenin, “mabuting salita ang salitang kalayaan,” masaya natin itong sinasalubong sa anumang pagkakataon: Kalayaan sa pangangalakal; kalayaang magtinda; at, kalayaang ibenta ang sarili. Gayumpaman, merong mga pagkakataong nagugulo at nababaluktot ang kahulugan ng salitang ito. At ang mga gumagawa nito ay “mga kriminal, mga puta ng kapitalismo, na nagtatangkang kaladkarin ang sambayanan patungo sa nakaraan” (ibid., 175).¹⁸ Mas interesante pa rito ang pagtalakay at paglilinaw ni Lenin sa terminong “komyun” (commune) na tugon niya sa magaslaw at liberal-demokratikong pagkaunawa rito noong panahon niya. Ayon sa kaniya, may mga pagkakataong “masyadong malaya ang paggamit” sa salitang ito. Para kay Lenin mahalagang mapanalunan ang “kapita-pitagang titulong ito” sa pamamagitan ng “mahaba at paulit-ulit na gawain” at sa pamamagitan ng “praktikal na pagkakakamit ng tunay na komunistang pag-unlad” (ibid., 177-178).¹⁹

Binibigyang-daan din ng nasabing seksiyon ng libro ang lehitimong papel ng kontragahum sa wika. Partikular na mga halimbawa rito ang mahahalagang terminong gaya ng demokrasyang panlipunan, pananakop, diktadura ng proletaryado, proletaryo, burgis, tunggalian ng uri, burokrasya, paghihimagsik, organisasyong masa, boykot, nasyonalisasyon, pag-aari ng estado, at magsasaka. Sa pamamagitan ng paglilinaw sa signipikasyon ng nasabing mga terminolohiya, kaalinsabay na naisasakatuparan ang pagsisiwalat ng kakayahan ng wika para maging lugar ng kontragahum sa pamamagitan ng makauring jargon. Naisakatuparan ito mula sa mga paglilinaw ng mga kahulugan at gamit ng mga dalumat at termino—gaya ng pagpapaliwanag sa hindi wasto at hindi siyentipikong gamit ng salitang “Social Democracy” (demokrasyang panlipunan)²⁰—hanggang sa malinaw na pagtatakda ng makauring jargon para sa mas nakararaming bilang ng mamamayan. Smakatwid, hindi lamang isinapraktika ng (seksiyong ito

ng) libro ang sistematikong pamamaraan ng pag-aaral sa wika, kundi lalo't higit ay isinapraktika nito ang pag-aangat ng pagsusuri sa wika tungo sa antas na diyalektikal.

Diyalektikong Materyalismo sa Pagsusuri ng Wika

Pamantayan ng diyalektikong materyalismo ang batas ng kontradiksiyon ng mga bagay, o ang batas ng kaisahan ng magkakasalungat (unity of the opposites) (Tignan ang Mao 1967b, 311-347). Itinuturing sa diyalektikong materyalismo ang pag-unlad bilang kaisahan ng magkakasalungat o ang dibisyon ng pagkakaisa ng magkasalungat na kapuwa eksklusibo at ang resiprokal na ugnayan ng mga ito. Ayon kay Lenin (nasa Selsam at Martel ed. 1963, 130-131), ang esensiya ng diyalektika ay ang paghihiwalay ng isang kabuuan at ang pagkilala sa magkakasalungat nitong mga bahagi.²¹ Ang kaisahan ng magkakasalungat naman, aniya, ay ang “pagkilala o pagdiskubre sa mga kontradiksiyon, na kapuwa eksklusibo, sa mga tendensiyang magkasalungat sa lahat ng mga penomenon at proseso ng kalikasan (kabilang na ang pag-iisip at lipunan).” Ayon sa kaniya, matamlay, tuyo, at walang búhay ang metapisika na kumikilala sa mundo bilang nakabukod, estatiko, at iisa ang pinapanigan. Sa kabilang banda, buháy ang diyalektika dahil tanging ito lamang ang “susi sa paggalaw, ang susi sa paglundag, sa pagbasag sa daloy, sa transpormasyon tungo sa kasalungat, at sa pagwasak ng luma at sa pag-usbong ng bago.” Kaya nga ito rin ang susi sa pagkilala sa mga bago at progresibong tunguhin sa araling wika.

Pinapahalagahan ng diyalektikong materyalismo ang internal na kontradiksiyon ng mga bagay-bagay sa halip na ang eksternal na kontradiksiyon. Maging ang pag-unlad (at regresyon) ng lipunan ay dulot ng mga internal na dahilan. Hindi rin naman isinawalang-bahala ni Mao ang mga naturang eksternal na dahilan. Aniya, kung batayan ng pagbabago ang internal na mga dahilan, kondisyon naman ng pagbabago ang mga eksternal na dahilan. Halimbawa aniya, sa angkop na temperatura, nagbabago ang itlog na nagiging sisiw. Pero, walang temperatura na makapagbabago ng bato para maging sisiw dahil sa may kani-kaniyang batayan ang mga bagay. Maaring sabihing nagkaroon na ng maraming pagbabago ang isang bansa sa loob ng ilang daang taon at tumutungo na ito sa direksiyon ng bagong bansa bagaman wala namang naganap

na pagbabago sa heograpiya at lagay ng panahon nito. Nababatay sa ganitong pormulasyon ang kalituhang dulot ng lehitimasyon na “dayalek” o diyalekto (lamang) ang karamihan sa mga wika sa Pilipinas hindi dahil sa maliit ang bansa at hindi dahil sa kakaunti ang taong gumagamit ng mga ito—wala namang katapat na numero sa pagtukoy ng pagiging wika o diyalekto—kundi dahil sa imperyalistang layunin ng EU dito, batay sa abstraktong esensiya ng pananaig nito sa bansa.²²

Wika bilang Panlipunang Penomenon

Bilang isang integral na bahagi ng lipunan, maaaring talakayin ang wika at ang pag-aaral nito sa antas ng pag-aaral ng kontradiksiyon at pag-unawa sa unibersalidad ng kontradiksiyon—nagaganap ang kontradiksiyon sa lahat ng proseso ng pag-unlad ng lahat ng bagay. Gayundin, may nagaganap na tunggalian mula umpisa hanggang katapusan sa proseso ng pag-unlad ng bawat bagay. Mabisa itong naipakita ni Lenin sa pamamagitan ng pagtukoy sa mga kontradiksiyon sa iba’t ibang larangang gaya ng matematika (diperensiyal at integral), mekanika (aksiyon at reaksiyon), pisika (positibo at negatibong elektrisidad), kemistri (kombinasyon at disosasyon ng mga atom), at agham panlipunan (tunggalian ng uri).

Bilang isang panlipunang penomenon, pumapaloob ang wika bilang sangkap sa agham panlipunan at materyal sa pag-unawa at pag-aaral ng kontradiksiyon at tunggalian ng mga uri. Ito rin ang dahilan kung bakit epektibong instrumento sa pagsusuri ng wika ang diyalektikong materyalismo. Halimbawa, sa paggamit ng rehimeng batas militar ng katagang “Bagong Lipunan,” mababatid hindi lamang ang kung anong klaseng makauring jargon mayroon noon kundi maging ang kung papaanong ginamit ang makauring jargon para makalansi sa pamamaraang retorikal. Itinuturing ng rehimeng Marcos na “bago” ang lipunan at ang administrasyon bagaman wala namang makikitang pagbabago sa internal na katangian nito. Sa pamamagitan ng diyalektikong materyalismo, matutukoy na walang bago sa tinaguriang “bagong lipunan” dahil wala ritong bagong proseso at walang bagong pagkakaisa. Higit sa lahat, walang mga bagong kontradiksiyon. Ipinaliliwanag ng unibersalidad ng kontradiksiyon na sa isang bagong proseso, “sumusuko ang lumang pagkakaisa at ang

mga magkakasalungat nitong sangkap sa isang bagong pagkakaisa na may magkakasalungat ding sangkap” (Mao 1967, 318). Gayundin, nagwawakas ang lumang proseso at nagsisimula ang bagong proseso habang naglalaman ng mga bagong kontradiksiyon ang bagong proseso, na magsisimula ng sarili nitong kasaysayan ng pag-unlad ng mga kontradiksiyon.

Sa kabila ng unibersalidad nito, nililinaw ni Mao na mayroong partikularidad ang kontradiksiyon sa bawat anyo ng paggalaw ng bagay. Mahalaga aniyang obserbahan ang partikular na anyong ito o obserbahan ang kuwalitatibong kaibahan nito sa iba pang anyo ng pagkilos. Tinutukoy ng mga partikular na kontradiksiyon nito ang paggalaw ng bagay. Ang mga kontradiksiyong may kuwalitatibong pagkakaiba ay maaari lamang maresolba sa pamamagitan ng mga metodong may kuwalitatibong pagkakaiba. Halimbawa niya, nareresolba ng metodong rebolusyong sosyalista ang kontradiksiyon sa pagitan ng proletaryado at burgesya. Batay sa nasabing lohika, mababatid na ang kontradiksiyon sa paggamit ng wika ay sa pagitan ng wikang burges at wikang masa, kung hindi man wikang proletaryado. Ang kontradiksiyon naman sa araling wika ay sa pagitan ng pormal at hindi pormal na anyo ng pagsusuri, o hindi kaya’y sa pagitan ng postmodernistang adyenda ng intelihensiya at sistematikong pagsusuri ng proletaryadong intelektuwal. Mareresolba lamang ang (mga) kontradiksiyong ito sa pamamagitan ng pagtukoy sa mga partikular na kontradiksiyon o pagsiwalat ng esensiyang proseso nito. Sa pamamagitan ng pagtukoy ng mga partikular na kontradiksiyon sa gamit ng wika at araling wika, kaalinsabay na pinapalitan ang proseso at nagkakamit ng mga bagong kontradiksiyon. Kaalinsabay nito ang pagkakaunawa sa kontradiksiyon sa pagitan ng batayang pang-ekonomiya at ng superrestruktura. Susing metodo rito samakatwid ang tinatawag na kongkretong pagsusuri ng mga kongkretong kondisyon. Kaakibat ng ganitong metodo ng pagsusuri ang pag-unawa sa mga espesipikong aspekto ng bawat kontradiksiyon, pagbatid sa mga kongkretong anyo na ginagamit ng bawat kontradiksiyon sa pakikipagtulungan at pakikipagtunggali nito sa kasalungat nito, pagbatid sa mga kongkretong metodong ginagamit nito sa pakikipagtunggali sa kasalungat nito, pagbatid kung kailan nagtutulongan at kung kailan nagtutunggali ang mga kontradiksiyon, at kung kailan nabubuwag ang pagtutulongan (cf., Mao 1967b, 323).²³

Para kay Mao, ang unibersal at partikular ay nagkakaisa at ang unibersalidad at partikularidad ng kontradiksiyon ay likas sa lahat ng bagay. Bilang huling punto hinggil sa unibersalidad ng kontradiksiyon, nililinaw din niya na sa pagsusuri ng isang bagay, mahalaga hindi lamang ang pagtukoy sa partikular at unibersal na kontradiksiyon, kundi maging ang pagtukoy sa interkoneksiyon ng dalawa. Aniya, sa pamamagitan nito lamang matutukoy ang unibersalidad at partikularidad gayundin ang interkoneksiyon ng dalawa sa sinusuring bagay at ang mga interkoneksiyon ng bagay na ito sa iba pang mga bagay (cf., Mao 1967b, 329). Partikular na kontradiksiyon batay sa isang Marxistang pilosopiya ng wika ang wika at araling wika na masa at wika at araling wika na burges. Unibersal na kontradiksiyon naman ang tunggalian ng uri at tunggalian ng batayang ekonomiya at superestruktura. At dahil sa ang wika ay isang panlipunang penomenon, lubhang mahalagang ikawing sa lahat ng pagkakataon ang usaping wika at ang pag-aaral nito sa tunggalian ng mga uri. Bukod pa ito sa kawastuhan ng buod ng mga pananaw na aking sinasang-ayunan na: Tanging ang sistematiko at siyentipikong pamamaraan ng Marxismo lamang ang makatutugon sa “sistemang ganap” (totalizing system) ng global na kapitalismo.²⁴ Ang dalawang huling pangungusap na ito ang maituturing na pilosopiya at siyensiya sa larang ng wika sa kontekstong mapagpalaya.

Lugar ng Wika sa Ugnayan ng Batayang Pang-ekonomiya at Superestruktura

Isa sa mga pinakalaganap na misinterpretasyon sa kaisipang Marxismo ang hinggil sa ugnayan ng batayang pang-ekonomiya at ng superestruktura. Bagaman nililinaw ng hindi iilan (isa na rito si Mao) na sa kahuli-huliha’y ang batayan o base pa rin ang mapagpasya, mayroong panahong kung kailan nagiging pangunahin (prinsipal) at mapagpasya ang mga pagbabagong superestruktural (i.e., politikal at kultural). Hindi ito tumataliwas sa oryentasyon ng diyalektikal na materyalismo. Sa halip, umiiwas ito sa isang materyalismong mekanikal na pag-iisip na sakit ng maraming awtor na hindi lubos na nakauunawa sa Marxismo.

Kaakibat ng pagdadalumat ng papel na ito ang pagtutol sa nakagawian na ng maraming mananaliksik at manunulat na pagtukoy sa wika bilang isang espekulong lamang ng lipunan o hindi kaya’y sa reduksiyon

dito bilang produkto ng pag-iisip ng tao. Minsan nang itinuring ni Friedrich Engels na sa pamamagitan ng paggawa ay pisikal na lumaki ang utak ng tao at nabuo ang wika. Sa mga makabagong siyentipikong paraan ng pagpapanahon, natuklasan na nauna ang mga kagamitan sa paggawa kaysa sa mga taong nakapaglalakad nang nakatayo at may mas malalaking utak na hudyat ng kakayahang makapagsalita. Ang kakayahang ito na makipagkomunika sa pamamagitan ng wika ang siyang tumutukoy sa ating pagiging tao (kumpara sa hayop, batay sa Lingguwistika) sa tinagal-tagal ng panahon. Higit dito, ang nasabing wika ang nagbigay sa atin ng kapangyarihan ng kamalayan. Ayon na nga kay Charles Darwin, “hindi maaaring makapagsagawa ng mahaba at komplikadong pag-iisip nang hindi gumagamit ng mga salita” (nasa Woods at Grant 1995; akin ang salin). Hindi naman nalalayo sa pananaw ni Darwin ang sinabi ni Valentin Volosinov na “maaaring iugat sa konseptuwal na balangkas ng diyologo ng tao, na may papel bilang primordiyal na bukal ng pagkamalikhaing sosyal sa pangkalahatan, ang lahat ng kultural na disenyo” (Volosinov 1973, 4; akin ang salin).

Prinsipalidad ng Wika sa Estrukturang Panlipunan

Isa sa mga unilateral na pananaw sa ugnayan ng wika at lipunan ay ang ipotesis na Sapir-Whorf (Whorfian hypothesis). Ipinapalagay nito na humigit-kumulang ay naghahanda ang katutubong wika ng tao ng serye ng mga kategorya na kaniyang gagamitin sa pag-unawa sa mundo. Ang mga ito rin ang pumipigil sa kaniya na ikategorisa (o unawain) ang iba't ibang penomenon sa kaniyang paligid. Samakatwid, naaapektuhan ng wika ang lipunan sa pamamagitan ng impluwensiya o kontrol nito sa pananaw-mundo ng mga taong gumagamit nito (cf., Trudgill 1974; Carroll ed. 1956). Wika, samakatwid ang nagpapasya sa takbo ng pag-iisip ng tao. Ito ang dahilan kung bakit sa pamamagitan ng naturang ipotesis, madalas ang pag-ikot sa sirkulo ng akademya ng napakakontrobersiyal na argumento na: Walang dalawang kultura ang may parehong pagkakaunawa sa mundo. Gayunman, kinikilala ng hindi iilang iskolar sa wika (laluna sa larang ng sosyolingguwistika) ang kahinaan ng nasabing ipotesis. Halimbawa, mauunawaan din sa kalaunan ng isang dayuhan ang sa kaniya'y mga bagong salita, bigyan lamang siya ng sapat na panahon para lubusang makilala ang kultura.²⁵ Sa kabila nito, maaaring kilalanin sa isang antas ang kabuluhan ng nasabing ipotesis laluna sa mga larang na

gaya ng propaganda o mga konsumeristang patalastas na impluwensiyal ang wika at iba pang sistemang semyotika sa paraan ng pag-iisip.²⁶

Isa pa sa mga impluwensiyal unilateral na pagtingin, na kabaligtaran naman ng ipotesis na pinasikat nina Edward Sapir at Benjamin Lee Whorf, ang pananaw na ang wika ay masasalamain sa kapaligiran dahil dinidetermina ito ng lipunan.²⁷ Kadalasang nalilimita sa pisikal at panlipunang kapaligiran ang hangganan ng sakop ng impluwensiya sa wika, o para maging mas espesipiko, sakop ng impluwensiya sa leksikon (o salita). Kadalasang halimbawa sa mga Kanluraning teksto ang mga pag-aaral na gaya ng sa salitang “snow” na sa ibang kultura ay higit sa dalawa ang katumbas na termino. Leksikalisado (o sa tingin ng mga lingguwista, sobrang leksikalisado) para sa mga Eskimo ang snow na puro, snow na tuyo, snow na malambot, at iba pang pisikal na katangian nito. Hindi ito nalalayo sa bigas na sa Pilipinas ay maraming termino batay sa pisikal na kalagayan (i.e., luto na o hindi).²⁸ Kaugnay nito, pinaniniwalaan din na masasalamain sa wika ang mas malawakang kapaligirang panlipunan. Madalas na ihalimbawa rito ang pinaniniwalaang may mahigpit na ugnay sa wika ang mga aspektong panlipunan gaya ng sistemang mag-*ának* (kinship system). Ito rin ang dahilan kung bakit malapit na malapit ang ang mga antropolohista sa ganitong uri ng pananaw sa ugnayan ng wika at lipunan. Ang pananaw na ito ang ginagamit nila para maipaliwanag ang mga dahilan at proseso kung saan ang ibang wika ay nalilimita lamang sa leksikalisasyon ng malalapit na kamag-anak gaya ng anak, ama, ina, asawa, apo, at iba pa, samantalang may mga kulturang mataas ang leksikalisasyon hinggil sa kamag-anak. Kadalasang iniuugnay ang antas ng leksikalisasyon (mataas o mababa) sa mga halagang inilalaan sa mga aspektong panlipunan. Bagay na sa maraming pagkakataon ay naging daan para sa isang uri para alipustahin ang isa pa.

Hindi dapat ilimita ang mga pag-aaral sa politika ng wika sa determinismong lingguwistika at, sa kabilang banda, sa proseso ng pagdetermina ng wika batay sa kaisipan at pisikal na mga batayan. Kaya nga mahalaga ang politika ng wika at ang Marxistang pilosopiya nito dahil sa umaalpas ito sa ganoong limitasyon. Sa kaakibat na usapin, hindi rin dapat ikalito ang mga uri ng aralin gaya ng politika ng wika sa determinismong lingguwistika dahil lamang sa nilalayon lamang ng mga itong pag-aralan ang wika sa konteksto ng lipunan. Ang kasalukuyang

papel na nagpapahalaga sa pagtukoy ng mga partikular na repleksiyon at repraksiyon ng wika at sa posibilidad ng wika bilang kontragahum ay sumasandig sa isang Marxistang pilosopiya sa wika. Malayo sa mga tunguhin ng papel na ito na ilimita ang papel ng wika bilang tanging tagatakda ng proseso ng pag-iisip ng tao.

Inilaan ni Volosinov ang isang kabanata ng kaniyang libro (Volosinov 1973) sa pagtatangkang lutasin ang problema sa ugnayan ng base at superrestruktura sa tulong ng wika. Aniya, sa pamamagitan ng “materyal ng wika,” mabibigyang-linaw ang suliranin sa ugnayan ng base at ng mga superrestruktura.²⁹ Naniniwala siya na ang ubod ng suliraning ay hahantong at hahantong sa kung papaanong itinatakda ng base (aktuwal na pamumuhay) ang senyas at kung papaanong nirereplek at nirereprak ng senyas ang aktuwal na pamumuhay na ito. Naniniwala si Volosinov na:

[A]ng mga relasyon sa produksiyon at ang kaayusang sosyopolitikal na nililikha nito ang tumutukoy sa buong hanay ng berbal na pakikiharap ng mga tao, [sa] lahat ng anyo at pamamaraan ng kanilang berbal na komunikasyon—sa trabaho, sa politikal na pamumuhay, sa pagkamalikhaing ideolohikal.... Tulad ng alam na natin, konstrak (construct) ang wika sa proseso ng interaksyon sa pagitan ng mga taong inorganisa ng lipunan. Samakatwid, kinondisyon ang mga anyo ng mga senyas lalo’t higit ng organisasyong panlipunan ng mga kalahok gayundin ng agarang kondisyon ng kanilang interaksyon. Kapag nagbago ang mga anyong ito, magbabago [rin] ang senyas. Dapat na maging isa sa mga gawain sa pag-aaral ng mga ideolohiya ang pagsusuri sa panlipunang pamumuhay na ito ng berbal na senyas. Sa ganitong paraan lamang mahahanap ang kongkretong ekspresyon ng suliranin sa ugnayan ng senyas at ng pamumuhay (existence). (Volosinov 1973: 19-21; akin ang salin)

Pansinin ang pagkakaiba ng unilateral na pananaw sa tinutukoy ni Volosinov na mariing ugnayan ng ideolohiya at relasyong panlipunan at ng materyal na realidad ng senyas. Gayunman, may pagkukulang si Volosinov sa sapat na pagpapalitaw ng ugnayan ng base at superrestruktura at sa paglilinaw ng papel at lugar ng wika sa nasabing ugnayan. Sa isang estriktong pagpuna pa nga, hindi gaanong naiiba ang pananaw ni Volosinov

sa mga unilateral na pananaw dahil mayroon din siyang unilateral na tendensiyang sa pinakamasahol na senaryo ay maaaring sumagka pa sa posibilidad ng kontrahegemonikong wika sa kalaunan. Hindi mahirap sisihin si Volosinov dahil sa impluwensiya noon (dekada 1920)—at sa patuloy na lumalakas na impluwensiya—ng pananaw sa superestruttura bilang prinsipal at mapagpasyang aspekto ng kontradiksyon (kumpara sa batayang pang-ekonomiya). Isa nang malinaw na patunay nito ang pagusbong at pagiging tanyag ni Louis Althusser sa larang ng pilosopiya. Kinikilalang neoMarxista si Althusser dahil na rin sa paglalaan niya ng bukod-tanging halaga sa tinatawag niyang Ideological State Apparatus o ISA (Ideolohikal na Aparato ng Estado). Tinalakay din niya sa impluwensiyal niyang artikulo ang Marxistang teorya ng moda ng produksiyon partikular ang reproduksiyon ng mga pamamaraan sa produksiyon, reproduksiyon ng lakas paggawa (hindi nangangahulugan ng mga puwersang produktibo), at reproduksiyon ng mga relasyon sa produksiyon. Ipinakilala niya rito ang idea ng transisyonal na deskriptibong teorya ng base at superestruttura.

Lugar ng Wika sa Superestruttura

Hindi posible ang produksiyon kung hindi ito nagpapahintulot ng reproduksiyon ng mga materyal na kondisyon ng produksiyon. Ito ang tinatawag na reproduksiyon ng mga pamamaraan ng produksiyon (Althusser 1971, 128; cf., Bidet at Kouvelakis 2008 at Harvey 2010). At tulad ng reproduksiyon ng mga pamamaraan ng produksiyon, dumaraan din ang mga produktibong puwersa sa proseso ng reproduksiyon partikular ang reproduksiyon ng lakas-paggawa.³⁰ Hindi ito naisasakatuparan sa pamamagitan ng materyal na reproduksiyon ng lakas-paggawa, sa halip, naisasakatuparan ang nasabing reproduksiyon sa pamamagitan ng pagbibigay sa lakas-paggawa ng mga materyal na pamamaraan para ma-reproduce nito ang sarili nito. Ang materyal na pamamaraang ito ay ang sahod, o ang presyong katapat ng (pakyaw na) lakas-paggawa bilang kalakal. Halimbawa, sapat lamang ang arawang sahod na ibinibigay sa mga manggagawa para masegurong sila ay makabalik sa pagawaan kinabukasan. Bukod sa ganito, mahalagang hindi lamang kompetente ang lakas-paggawa, kinakailangan din na may kakayahan itong makagawa ng iba't ibang trabaho sa iba't ibang antas (diversely skilled). Naisasagawa ito, laluna sa kasalukuyang panahon ng neoliberalismo, sa pamamagitan ng mga pamamaraang labas sa produksiyon (e.g., relatibong kalayaang

makapamilya at makapamilya). Isa sa mga pinakapektibo at sa gayo'y represibong paraan ang sistema ng edukasyon kung saan natututuhan ng mga estudyante ang mga "naaangkop na kaalaman" (Althusser 1971). Natututuhan din dito ang mga wastong asal at mga batas ng moralidad at kamalayang sibika't propesyonal, na sa katunaya'y mga pamantayan sa pagrespeto sa sosyoteknikal na dibisyon ng paggawa at mga pamantayan ng kaayusang inestablisa ng dominasyong makauri (ibid.). Panghuli, aniya, tinuturuan ang mga estudyante, laluna iyong mga sa kalauna'y magiging kapitalista, kung ano ang "wastong pagsasalita ng wika...para wastong 'mahawakan' ang mga manggagawa...o kung papaano 'makipag-usap sa kanila' sa wastong pamamaraan."³¹

Hindi mahirap na iugnay ang wika at araling wika sa reproduksiyon ng lakas-paggawa—gayundin sa reproduksiyon ng pagpapaalipin sa naghaharing ideolohiya o sa praktika ng nasabing ideolohiya—at maging sa realidad ng ideolohiya. At kung lulunsad gamit ang halimbawa ni Althusser, hindi mahirap na iugnay ang prosesong ito sa larangan ng edukasyon. Maaari pa ngang iangat ang pagkukumpara sa iba pang larang, laluna sa masaklaw na panlipunang antas.

Kaakibat ng paglilinaw sa kahulugan ng lipunan ang pagtalakay sa ugnayan ng impraestruktura at ng superestruktura. Para kay Karl Marx, binubuo ng mga lebel ang anumang bagay o penomenon na mayroong estruktura. Itinuturing na "kabuuang panlipunan" ang "pagkakaisa" ng impraestruktura (o batayang pag-ekonomiyang "pagkakaisa" ng mga puwersang produktibo at ng mga relasyon sa produksiyon) at ng superestruktura (na mayroon namang dalawang lebel na politiko-legal [batas at ang Estado] at ideolohiya [iba't ibang ideolohiyang panrelihiyon, etikal, legal, politikal, at iba pa]). Gaya ni Mao, nilinaw ni Althusser na bagaman sa kahuli-huliha'y dinedetermina ng base ang superestruktura, mayroong ibang bisa ang superestruktura. Nangangahulugang may relatibong awtonomiya ito bukod pa sa resiprokal na aksiyon ng superestruktura at base. Gayumpaman, naniniwala si Althusser na kung mayroong desbentaha sa tinatawag niyang topograpiyang Marxista, ito ay ang pagiging metaporikal nito.³² Samakatwid, nananatili itong deskriptibo. Sa katunayan, tinatawag niya itong teoryang deskriptibo na nilililaw naman niyang maaaring tangkilikin bilang isang yugto, o transisyonal na yugto, na mahalaga rin sa proseso ng pagpapaunlad ng anumang teorya.

Naniniwala siya na mahalagang sapat na maintindihan ang mekanismo ng Estado para mapaunlad tungo sa isang teorya ang deskriptibong teoryang ito. Mahalaga aniya ang magsagawa ng pagdaragdag sa klasikal na depinasyon ng Estado at ng aparato ng Estado.

Represibong aparato ang Estado o isa itong “makina ng represyon na ginagamit ng mga naghaharing uri para maseguro ang dominasyon sa uring manggagawa, at nagpapahintulot din sa una na alipinin ang huli sa proseso ng ekstorsiyong surplus-value” (Althusser 1971, 137). Para kay Althusser, walang kahulugan ang Estado maliban sa pagiging isang gamit o function ng “kapangyarihan ng Estado.” Gamit ang Marxistang teorya, nilinaw niya ang pagkakaiba ng kapangyarihan ng Estado sa aparato ng Estado at ang pangangailangan na agawin ng proletaryo ang una para mawasak ang nananahang burges na aparato ng Estado.

Bahagi aniya ng pagsusulong o pagpapaunlad ng teorya hindi lamang ang pagtukoy sa kapangyarihan ng Estado at aparato ng Estado, kundi maging ang pagkilala sa realidad ng tinatawag niyang ideolohikal na aparato ng Estado (ISA) na nasa kabilang panig ng (represibong) aparato ng Estado (SA o RSA). Ang pormulasyong ito ang ambag ni Althusser sa Marxismo na kaniyang sistematiza sa anyong teoretikal.³³ Napapaloob sa SA o RSA ang pamahalan, administrasyon, sandatahang hukbo, polisyang mga korte, mga kulungan, at iba pang ahensiya ng Estadong may pangunahing mandato na panatilihin ang status quo. Represibo ang mga ito dahil sa gumagamit ito, sa kahuli-hulihan, ng dahas (pisikal man o hindi pisikal). Ang ISA naman ay binubuo ng hiwalay at ispesyalisadong mga institusyong kinabibilangan ng panrelihiyong ISA, pang-edukasyong ISA, pampamilyang ISA, legal na ISA, politikal na ISA, trade-union na ISA, at pangkomunikasyon at kultural na ISA.

Bagaman mas litaw sa dalawang huling ISA (pangkomunikasyon at kultural), hindi mahirap isipin na nasasangkot at napapaloob ang wika sa lahat ng binanggit ni Althusser sa empirikal niyang listahan. Kung tutuusin, malaki rin ang papel ng wika maging sa RSA o kahit sa “kabuuang Marxista” na base at superesruktura.

Mga Espesipikong Katangian ng Wika sa Tunggalian

Hindi base at hindi rin superestruktura ang wika at hindi naman makatwiran na ituring ito bilang intermedya ng base at superestruktura.³⁴ Itinuturing ang wika bilang isang panlipunang penomenon na may “sariling espesipikong mga katangian” na tumutukoy sa siyentipikong katangian nito (Stalin 1954/1972, 33).³⁵ Ibig sabihin, hindi lamang paraan ng pakikipag-usap o pagpapalitang-kuro ng mga tao ang wika. Ito rin ay paraan para makoordina ang mga tao tungo sa sama-samang paggawa, sa relasyong pang-ekonomiya, at sa pamumuhay na politikal, cultural, at panlipunan.

Si Joseph Stalin, batay sa mga artikulo niya sa pahayagang *Pravda*, ay isa sa mga unang nagdalumat ng espesipikong mga katangian ng wikang kaugnay sa tunggalian ng uri.³⁶ Ayon sa kaniya, taliwas sa popular na pagkakaunawa, iba sa superestruktura ang wika (Stalin 1954/1972). Batay ito sa realidad na kapag nagbago o natanggal ang base, sunod na nagbabago o natatanggal ang superestruktura. Kapag may umusbong na bagong base, uusbong din ang superestruktura na batay sa baseng iyon. Pinasukan man ng mga bagong institusyon ang mga lumang intitusyong politikal, legal, at iba pa, nananatili ang batayang anyo ng wika (ibid.).³⁷ Nadagdagan lamang ang bokabularyo ng mga bagong salita at ekspresyon, na dulot ng pag-usbong ng bagong produksiyon, pagkakaroon ng bagong estado, kultura, mga relasyon, at moralidad. Nagbago din aniya ang kahulugan, kung hindi man nagkaroon ng bagong signipikasyon, ng mga salita at ekspresyon na dulot ng mga kaakibat na pag-unlad ng teknolohiya at siyensiya sa lipunan. Bagaman napatalsik ang base, hindi naman naglaho o binago ang mga salita at sistemang gramatikal ng wika. Maliban na lamang ito kung may malawakang pagbabagong gagawin.

Sa isang estriktong politikal na pagturing, hindi mahirap na ilugar ang wika sa superestruktura habang kinikilala ang hindi nito pagiging limitado bilang superestruktura at tinatalima ang relatibong awtonomiya nito sa base. Halimbawa, habang ang wika ay isa sa mga pangunahing lugar ng dominasyong ideolohikal, hindi naman ito sapat na nakapagdudulot ng represyon o dili kaya’y likas na represibo sa kasing-epektibong pamamaraan gaya ng sa ibang aspekto ng superestruktura. Kadalasan pa nga ay nagsisilbi lamang ang wika bilang daluyan ng ideolohiya ng mga institusyong ISA. Ito ay dahil walang pundamental at

likas na katangian ang wika upang maging represibo, maliban na lamang siyempre kung kargahan ito ng pakahulugang represibo. Kung tutuusin ay pinaglilingkuran ng wika ang anumang uri³⁸ o maaaring gumampan ng papel na iyon (politikal na pagkarga ng kahulugan) ang anumang uring panlipunan, pero may palaging may tendensiyang nasa mas angat na posisyon ang nananaig sa lipunan. Ayon nga kay Stalin (ibid.), bagaman pinaglilingkuran ng wika ang anumang uri, maaaring paglingkuran, kung hindi man paglilingkuran-at-paglilingkuran, ng wika sa pamamagitan ng makauring jargon³⁹ ang dominanteng uri. Gayumpaman, batay na rin sa mga sinimulang pagteteorya ni Antonio Gramsci (“pilosopo ang lahat ng tao”), maaari ring maging lugar ang wika ng kontragahum ng dinodominahang uri. Sumasang-ayon naman ang mga pahayag na ito sa pahayag ni Stalin na hindi gaya ng superestruttura:

...direktang konektado ang wika sa produktibong gawain ng tao, at hindi lang sa produktibong gawain ng tao, kundi maging sa lahat niyang gawain sa anumang anyo ng trabaho, mula produksiyon hanggang base, at mula base hanggang superestruttura. Dahil dito, agad at direktang sinasalamin ng wika ang mga pagbabago sa produksiyon, nang hindi naghihintay sa mga pagbabago sa base. Dahil dito, higit na malawak at mas komprehensibo ang sakop ng aksiyon ng wika, na yumayakap sa lahat ng gawain ng tao, kumpara sa sakop ng aksiyon ng superestruttura. Higit pa, halos wala pa nga itong limitasyon. (ibid., 9; akin ang salin)

Gaya ng aking pormulasyon sa itaas, naniniwala rin si Stalin na walang maituturing na makauring wika. Para sa kaniya, mayroon lamang matatawag na makauring jargon o makauring diyalekto⁴⁰ dahil pinagsisilbihan ng wika ang lahat na miyembro ng lipunan, maging iyong nasa magkabilang-dulo ng politikal na ispektrum.⁴¹ Maliban na lamang ito sa mga bansang mayroong dayuhang wikang itinuturing na dominante dahil sa pagsisilbi nito sa pangkalahatang kapakanan pangunahin ng dominanteng bansa, at sekondaryo, sa kapakanan ng mga lokal na kasangkot nito. Partikular itong nagaganap sa mga bansang gaya ng Pilipinas sa pamamagitan ng wikang Ingles. Maaaring iangat ang usaping ito sa hindi naiibang tunguhin ng mga grupo ng tao na gamitin ang wika para isulong ang kani-kanilang interes kaalinsabay ng

pagpapagamit ng mga salita at signipikasyong bunga nito. Pinakaebidente ang pagnanasang ito, at pagsasamantalang pangwika, sa mga bokabularyo laluna sa mga ekspresyon ng makauring jargon. Isa ito sa mga dahilan kung bakit napakahalagang pag-aralan ang mga naturang jargon sa pamamagitan, halimbawa, ng pagsusuri sa repleksiyon at repraksiyon ng mga ito. Maaaring bigyang-kahulugan ang makauring jargon (o makauring diyalekto) bilang “koleksiyon ng mga espesipikong salita na nagreplek ng mga espesipikong panlasa ng aristokrasya o ng nakatataas na saray ng burgesya; ilang mga ekspresyon o pariralang may ipinalilitaw na kakinisan at kagitingan at walang magaspang na mga ekspresyon at parirala (na nagmumula sa) pambansang wika” (ibid., 32; akin ang salin).⁴² Ang mahihinuhang paglilimita ni Stalin sa depinisyon ng “makauring jargon” bilang jargon ng naghaharing uri hindi nagkataon lamang. Paraan niya ito upang ipahayag ang mapagpasyang papel ng naghaharing uri, at sa gayon ng makauring jargon (nila), sa politikal na estado ng bansa.

Gayunman, sa kabila ng realidad ng dominasyon ng naghaharing uri sa kultura, at pagkakaroon ng kulturang burges, na dahilan ng pagiging dominante ng makauring jargon, mahalaga rin ang papel ng wika paraan ng kontragahum at bilang kontragahum mismo. Isang halimbawa nito ay ang wikang dumaraan sa rebolusyonaryong signipikasyon na matatawag ding makauring jargon.⁴³ May kinalaman din ito sa tinatawag na signipikasyong makauri o pagpapakahulugang makauri na naisasagawa sa pamamagitan ng alinman sa dalawa: Una, pagbabago ng kahulugan o pagbibigay ng bago at rebolusyonaryong kahulugan sa mga salita at ekspresyon ng dominanteng uri at sa pambansang wika; pangalawa, neolohismo o pagbibigay ng mga bagong set ng salita at ekspresyon na partikular na ginagamit sa kasabayang rebolusyonaryong pagkilos. Mayroon ding panahon na kinailangan ng pangatlong anyo ng pagpapakahulugang makauri dahil na rin sa pagtatangka ng reaksyonaryong puwersa na gamitin ang mismong rebolusyonaryong jargon at magnakaw ng mga salita mula rito, laluna iyong mga popular at kaakit-akit (gaya ng mga mismong terminong “rebolusyon” o “demokrasya”). Sa pamamagitan ng pangatlong anyo ng makauring pagpapakahulugan, kinailangan na, alalaumbaga’y, mabawi ang ninakaw o isalba ang binihag na mga salita at ekspresyon. Kung ikukumpara ang mga gawaing pangwikang ito sa araling pangkasaysayan, makikita ang pagpapakahulugang makauri sa mga tekstong pangkasaysayan na may sangay ng Marxismo o mala-Marxismo na tinukoy ni Ramon Guillermo

(2000) sa kaniyang pananaliksik. Halimbawa na rito ang *Ang Bagong Lumipas* (1977) ni Renato Constantino, ang *Lipunan at Rebolusyong Pilipino* (1971) ni Jose Maria Sison, at ang *Revolt of the Masses* (1956) ni Teodoro Agoncillo (Guillermo 2000, 10). Gaya ng makauring pagpapakahulugan sa usaping pangwika, iginigiit ng mga ito ang paninidigang makauri ng mga pagpapakahulugan pangkasaysayan

Tunay namang naiimpluwensiyahan ng uri, burges man o proletaryado, ang wika sa pamamagitan ng pagpapasok dito ng mga salita at ekspresyon. Makikita na lamang ang kaibahan ng dalawang jargon (elitistang jargon⁴⁴ at proletaryong jargon) sa pamamagitan ng kuwalitatibong pagkukumpara. Bagaman hindi maituturing na “proletaryong wika,”⁴⁵ hindi nalalayo ang tunguhin ng proletaryong jargon sa proletaryong kultura. Halos hindi na nga maiiwasan ang paggamit ng proletaryong jargon sa, o kaalinsabay ng, pagpupunyagi at pagsasapraktika ng proletaryong kultura. Ito ang dahilan kung bakit nasususugan at kung bakit nilalagom nito ang paniniwala sa kapasidad ng wika na maging lugar ng kontragahum na ebidente sa makauring jargon.⁴⁶

Kaakibat ng pag-aaral o pagsusuri ng mga makauring jargon, burges man o proletaryo, ang paglalaan ng pangunahing kahalagahan sa pagsusuri sa mga bokabularyo—na itinuturing na “materyales ng wika” o hindi kaya’y sangkap o sahog ng wika—na hindi naman nalalayo sa tinatawag na “keyword approach” sa ibang disiplina. Kaakibat laluna sa kasalukuyang pananaig ng neoliberalismo ang pagbibigay naman ng sekundaryong konsiderasyon sa paggamit ng wika—o kung Ingles o Filipino o bernakular⁴⁷ kaya.

Wika at Reproduksiyon ng Relasyon sa Produksiyon

Mayroong mga limang mahahalagang pagkakaiba ang RSA at ISA. Una, mapapansin na mayroong iisang RSA kumpara sa plurality ng ISA, batay sa pangyayaring hindi maaaring kilalanin bilang iisa ang mga nasasaad sa empirikal na listahan ni Althusser. Pangalawa, kung napapaloob sa pampublikong dominyo ang RSA, malaking bahagi naman ng ISA ay bahagi ng pribadong dominyo.⁴⁸ Pangatlo, batayang pagkakaiba ang paggamit ng RSA ng dahas, samantalang ideolohikal ang

ISA. Kaugnay ang pang-apat na pagkakaiba sa itinuturing ni Althusser na “double functioning” o dobleng panunungkulan dahil sa paggamit ng aparato ng Estado (RSA at ISA) kapuwa ng dahas at ng ideolohiya. Ang pagkakaiba nga lamang, mas madalas na gumagamit ang RSA ng dahas kumpara sa ideolohiya, samantalang kabaligtaran nito ang ISA na kahit papaano’y gumagamit din ng represyon. Panglima, bagaman hindi talaga matatawag na pagkakaiba, naniniwala si Althusser na pinagsasanib ng ideolohiya, sa ilalim ng naghaharing ideolohiya ng naghaharing uri, ang mga pagkakaibang nabanggit. At dahil sa hawak ng naghaharing uri ang kapangyarihan ng Estado at sa gayon ang RSA, nangangahulugang aktibo rin ito sa ISA. Gayon din, wala aniyang uring panlipunang makakahawak ng kapangyarihan ng Estado sa napakatagal na panahon nang hindi nagpapamalas ng gahum sa ibabaw at sa loob ng ISA (Althusser 1971, 146). Tandaan na nauna nang inilugar ang wika at kahalagahan ng wika sa antas ng ISA. Kaya nga si Althusser ang unang nagsabi na hindi lamang pusta (stake) kundi lugar (site) din ang ISA ng tunggaling panlipunan.⁴⁹ Ganito kalaki ang papel ng ISA at gayundin sa pangkalahatan ng wika kung papahintulutan akong dalhin ito sa ganitong antas.

Batay sa pormulasyon ni Althusser, naseseguro ang reproduksiyon ng mga relasyon sa produksiyon sa pamamagitan ng legal-politikal at ideolohikal na superestruktura. Aniya, “naseseguro ito sa pamamagitan ng paggamit ng kapangyarihan ng Estado sa mga aparato ng Estado, ang RSA sa isang banda, at ang ISA sa isa.” Halimbawa, sa isang pasistang rehimen, ang papel ng RSA ay ang pagseguro sa pisikal na reproduksiyon ng mga relasyon ng produksiyon o mga relasyon ng pananamantala, kaalinsabay ng pagseguro nito, sa pamamagitan ng represyon, sa politikal na kondisyon ng ISA. Isa sa makapangyarihang mga puwersa ang militar pero hindi naman sapat na sabihin na ito lamang ang nananaig na kapangyarihan. Gumagamit din ang nakapangyayaring uri ng iba pang mekanismo para gawing lehitimo ang dominasyon sa pamamagitan ng anyong ideolohikal para matulungan at mabawasan o maibsan ang represyong militar.

Ayon kay Althusser, dinodominahan ng iisang iskor ang ISA. Sa Pilipinas noong at tuwing panahon ng rehimeng batas militar, mahirap sabihing mayroong iisang iskor na nagdodolina. Halimbawa,

sabi ni Althusser, sa isang lipunang may pormasyong tigúlang (mature) na kapitalismo (mature capitalist social formation), edukasyon ang dominanteng ISA. Sa Pilipinas naman na malapiyudal at malakolonyal ang panlipunang pormasyon, makikilala ang dominasyon ng higit sa isang ISA—bukod sa edukasyon, maidaragdag ang simbahan, komunikaasyon, kultura, politika, at pamilyang ISA—batay sa mga makauring jargon ng panahon.

Hinggil sa Materyalidad ng Wika: Isang Lagom

Ayon kay Althusser (1971), representasyon ang ideolohiya ng pakikipag-ugnayan ng bawat indibiduwal sa kanilang tunay na mga kondisyon ng pamumuhay (existence). Gayunman, bagaman hindi tunay na umaangkop sa realidad ang ideolohiya (o lumilikha lamang halimbawa ng isang ilusyon), mayroon naman itong alusyon sa realidad kaya kinakailangan nating suriin ito (ibid.). Kailangang suriin ang wika sa ganoong perspektiba, para madiskubre ang realidad ng mundo—o sa antas ng pagsusuri ng wika, para madiskubre ang ideolohiyang susi sa pagdiskubre ng realidad ng mundo. Hindi tunay na kondisyon ng pamumuhay ang narerepresenta sa ideolohiya kundi ang relasyon ng tao sa mga kondisyon ng pamumuhay na inirerepresenta (ng naghaharing uri) sa kanila. Ito ang dahilan samakatwid ng pagbaliko sa hugis ng ideolohikal na representasyon ng tunay na mundo na pinakapektibo namang naisasagawa sa pamamagitan ng wika, dahil na rin sa komunikatibong katangian nito na napatunayan nang nagsisilbi sa alinmang uring panlipunan. Gaya ng wika, mayroon ding materyal na eksistensiya ang ideolohiya batay na rin sa materyal na eksistensiya ng mga idea o ng mga representasyong bumubuo ng ideolohiya. Halimbawa na nga ang ISA at ang praktika nito, na realisasyon ng ideolohiya. Ang wika, sa kabila ng iba't ibang katangian nito, ay materyal ding eksistensiya ng ideolohiya (ng naghaharing uri) bukod pa sa realisyong namumuhay ito sa mga aparato ng Estado at sa praktika ng mga ito. Gaya ng wika, ang materyal na eksistensiya ng ideolohiya ay hindi tulad ng nakatakdang paraan (modality) ng eksistensiyang materyal ng bato o ng baril dahil na rin sa maaari namang talakayin ang materyalidad sa iba't ibang esensiya.⁵⁰ Dagdag pa rito, naghain din ng apat na modality ng pagiging materyal si Althusser na batay sa kaniyang pahayag na “materyal ang eksistensiya ng mga idea ng tao sa dahilang materyal na aksiyon ang kaniyang mga idea

na isinuot sa mga materyal na praktikang ginagabayan ng mga materyal na rituwal na binibigyang-kahulugan naman ng materyal na aparatong ideolohikal na pinagkunan ng mga idea” (Althusser 1971, 169; akin ang salin). Ang mga naturang modality ay ang sumusunod: Una, *mga materyalidad ng pagpapalit* o mga aktuwal na pagkilos gaya ng pagkukurus sa simbahan; pangalawa, *mga materyalidad ng mea culpa* o alalaumbaga’y mga sentrolateral o unilateral na pagsasalita (pagdarasal, pakikipagkamay) na maaaring walang pakikipagtalastasan na nagaganap o kaya nama’y simpleng hindi berbal na komunikasyon; pangatlo, *mga materyalidad ng eksternal na diskursong berbal* o pakikipagtalastasang berbal (sa ibang tao); at panghuli, *mga materyalidad ng internal na diskursong berbal* (kamalayan) gaya ng pag-iisip o pakikipagkomunika sa sarili. Kaalinsabay ng at dagdag pa sa mismong partisipasyon ng wika sa mga modality na nabanggit, tinutukoy din ng araling wikang sinusugan ng papel na ito ang lahat ng mga modality na nabanggit bilang bahagi ng masaklaw na semyotika.

Mga Tala

(ENDNOTES)

- 1 Na kung tawagin ni Zizek ay “multikulturalistang mantra” ng uri, gender, etnisidad, at seksuwalidad. Nasa Butler et al. 2000.
- 2 Partikular ang mga pangalang Ellen Meiksins Wood, David McNally, Fredric Jameson, at Terry Eagleton sa koleksiyon ng mga sanaysay na nasa Wood at Foster ed. 1997.
- 3 Modipikasyon ito ng idea ni Volosinov 1973.
- 4 Nililinaw ngayon pa man na bagaman tila ipinagsasama sa iisang kategorya ang wika at kultura, mayroong pagkakaiba ang dalawa na ipaliliwanag din maya-maya. Para sa ikabubuti ng diskusyon, hihiramin muna ang depinisyon ng kultura na: Mga moda ng pag-iral at mga tunguhin ng kaisipan sa pilosopiya, politika, ekonomiya, siyensiyang pangkalikasan at panlipunan, sining at literatura, hurisprudensiya, at moralidad. Mahalaga ring alalahanin na hindi lamang repleksiyon ng ideolohiya at kontradiksiyon sa ekonomiya ang kultura, akumulasyon din ito ng mga idea, kostumbre, kaugalian, mula pa noong bago ang nakasulat na kasaysayan, at umiiral hanggang sa kasalukuyan hangga’t may mga nagdadala at hangga’t bahagi ng sikolohiyang panlipunan ng mamamayan.
- 5 Malakonlonyal dahil walang direktang administratibo at sandatahang kontrol ang Estados Unidos sa Filipinas pero mayroon itong nakapangyayaring kalakal. Malapiyudal dahil hindi naman umabante ang moda ng produksiyon tungo sa antas ng kapitalismo dahil na rin sa pakikipagsabwatan ng mga Filipinong naghaharing uri sa dayuhang mangangalakal.
- 6 Mapapansing ginamit sa salin ng libro ni Volosinov (1973) ang terminong “repraksiyon” na ngayo’y hinihiram dahil sa nakuha nito ang pakahulugang nais kong iparating.

- 7 Para sa talakay hinggil sa pagkukulang ni Fairclough, maaaring sumangguni sa Campoamor 2002, 25-104.
- 8 Sumangguni sa paliwanag ni Yule hinggil sa pangungusap na “Tumakbo ang bibe papunta kay Maria at dinilaan siya (The duck run up to Mary and licked her).” Nasa Yule 1996, 6-8.
- 9 Nasa sanaysay ni Lenin (1958, 205) ang orihinal. Maaari ding sumangguni sa libro ni Monico Atienza (1992, 261) kung saan siya nagbigay ng pakahulugan ng salitang praktika batay kay Lenin.
- 10 Ayon kay Mao ay hango sa tanyag na nobelang historikal ni Lo Kuan-Chung noong ika-15 siglo na *San Kuo Yen Yi* (Mga Kuwento ng Tatlong Kaharian).
- 11 Dagdag dito, kung mas malalim na yugto ang pagbuo ng dalumat, hindi rin malayong isipin na sa pagbuo ng dalumat ay may iba-iba ring antas ng kalaliman. Batay ito sa karanasan sa pagdadalumat ng semantika at syntax gayundin ng bigong pagbubuo ng panlipunang teorya ng wika.
- 12 Maaaring sumangguni sa seksiyong “Apat na Bugso ng mga Tugon sa Araling Wika” ng tesis ko (Campoamor 2002) para sa karagdagang detalye.
- 13 Sabi nga ni Mao, “Napagbubuklod ang mga ito batay sa praktika... kung hangad mo’y kaalaman, kailangan mong makilahok sa praktika ng pagbabago ng realidad. Kung nais mong malaman ang lasa ng peras, kailangan mong baguhin ang peras sa pamamagitan ng pagkain mo nito.”
- 14 Karagdagang punto hinggil sa dalumat ng “siyentipiko” mula sa isang sipi na sumulpot noon pang 1840: “Kung iisipin, tagahanap ng katotohanan si Leonardo—isang siyentipiko; tagagiit ng katotohanan si Correggio—isang artista” (Williams 1976, 234; akin ang salin). Bagama’t sa pangakalahata’y derogatoryo sa mga artista, malinaw na pinupunto nito ang kahalagahan ng

pagiging siyentipiko ng politika ng wika dahil tinutukoy nito ang mga batayang kontradiksyon sa lipunan at hindi lamang basta nagpupumilit ng saradong kaalaman. Nasa ubod ng politika ng wika ang paniniwala sa kalikasan ng kontradiksiyon kaya progresibo't bukas ito sa pagtukoy ng kaalaman.

- 15 Partikular na mababasa ito sa sanaysay ni Lenin na "Once Again on the Trade Unions, the Current Situation and the Mistakes of Trotsky and Bukharin" (1921). Hindi nalalayo sa halimbawang ito ang klasikal na suliranin sa pilosopiya na mabigyan ng kahulugan ang salitang "upuan."
- 16 Ang "self-movement" ay termino ni Georg Wilhelm Friedrich Hegel. Isa lamang ito sa mga halimbawa ng mga pagkakataong humugot ang mga Marxistang teorista sa kaisipan ni Hegel, na unang nagpaunlad ng lohikang diyalektikal, habang kinikilala ang idealistikong kahinaan at limitasyon nito.
- 17 Ang mga naturang editor ay sina P.N. Denisov at N.A. Kondrashov.
- 18 Nagmula ito sa artikulong "The Achievements and Difficulties of the Soviet Government" (1919) ni Lenin.
- 19 Orihinal na matatagpuan ang naturang sipi sa "A Great Beginning" (1919) ni Lenin kung saan maaaring basahin pa ang karagdagan niyang paliwanag hinggil dito. Nakatutuwang minutawi rin ni Lenin na sa pamamagitan ng patakaran, dapat iwasan na ang madalas na paggamit ng salitang "komyun" para hindi maging kumon ang kahulugan ng termino.
- 20 Sumangguni sa "The Tasks of the Proletariat in Our Revolution." Nasa Lenin 1964, 24:55-92.
- 21 Sumangguni rin sa artikulong "On the Question of Dialectics" ni Lenin.
- 22 Halimbawa, sa Philippine Census na 1939 na nagsilbing batayang materyal para sa pagresolba ng mga panlipunan at pang-

ekonomiyang suliranin ng panahon, itinuring na diyalekto ang mga wika sa Filipinas kumpara sa “wikang” Ingles.

- 23 Dito iniugnay ni Mao ang kahalagahan ng pagtukoy ng mga partikular na kontradiksiyon para maiwasan ang subhetibidad na sa mula't mula pa ay suliranin na ng araling wika, panitikan, at kultura.
- 24 Maaaring sumangguni sa mga artikulo nina Ellen Meiksins Wood, Fredric Jameson, Terry Eagleton at David McNally sa Wood at Foster 1997.
- 25 Hindi nalalayo ang idea ng Sapir-Whorf na ipotesis sa popular na oryentasyon sa paninindigan sa wikang kaugnay sa takbo ng pag-iisip ng isang kultura, maging sa mga industrialisadong bansa sa kasalukuyan. Maaaring gamiting halimbawa ang patuloy na pag-uugnay ng wika sa mga tangkang unawain ang nasyonalismo sa Japan. Isang kilalang genre ng sulating makabayan sa Japan ang *nihonjinron* o mga sulatin na sa literal na kahuluga'y “diskusyon hinggil sa Hapones,” na isang malawak na anyo ng mga literatura na ginagamit ng mga elitistang intelektuwal doon para mahubog ang pagiging kakaiba ng kultura, lipunan, at pambansang katangian ng Japan. Isa sa dalawang itinuturing na haligi ng pagiging kakaiba ng kulturang Hapon ay ang kulturang lingguwistiko at komunikatibo. Naniniwala ang mga “popular na sosyolohistang” nagsusulat ng *nihonjinron* na kaya mahirap makipagtalastasan sa mga Hapon ay dahil sa kakaibang pananaw ng mga ito sa wika at paraan ng paggamit nito. Tignan ang Yoshino 1992.
- 26 Sa isa sa mahahalagang artikulo ni Mao (1967c), may nabanggit siyang hinggil sa peligrong dulot ng sobrang de kahong pagsusulat ng mga rebolusyonaryo. Aniya, “Hindi mahalaga kung nagsusulat ang isang tao ng de kahong sulatin sa Partido na para sa kaniya lamang. Kapag ipinasa niya ito sa iba, nadodoble ang bilang ng mambabasa, hindi maliit ang nalilikhang panira... Kaya mahalaga na ibunyag at wasakin [ang gawaing] ito” (akin ang salin).

- 27 Maiuugat ang kaisipang ito sa mga trend sa araling wika at lipunan noong mga dekada 1960 at 1970. Ibig sabihin, isa lamang ito sa maraming pananaw hinggil sa usapin ng wika at hindi isang malinaw na eskuwela o kilusan, at lalong hindi teorya, kundi pananaw na bahagi ng hindi mabilang na mga eskuwela at kilusan.
- 28 Magandang halimbawa para sa diskusyon ng leksikalisasyon ng bigas sa isang agricultural na lipunang gaya ng Pilipinas ang “Sining ng Pagtula” ni Jose F. Lacaba.
- 29 Nagiging suliranin lamang ang ugnayan ng base at superrestruktura sa mga taong hindi sumubok na intindihin ito. Ang tinutukoy na suliranin dito ni Volosinov ay ang pagkukulang na sapat na maintindihan ang nasabing ugnayan.
- 30 Isa sa mga pagtalakay (na nasa Filipino) hingil dito at sa pagtalakay sa pagkakaiba ng lakas-paggawa kumpara sa mga produktibong puwersa ay mababasa sa EILER 1995, 424. Ang lakas-paggawa, kumpara sa produktibong puwersa, ay ang kakayahang gumawa o magtrabaho; ito ang binibili at sa esensiya ay nagiging pag-aari ng kapitalista sa loob ng panahon ng kontratang sahurang (gaya ng sa kontratang walong oras kada araw) na nagtatakdang ang likha ng manggagawa ay nagiging pag-aari ng kapitalista.
- 31 Bagaman wikang Pranses ang tinutukoy rito ni Althusser, maaaring ilapat ito sa antas ng unibersal na idea ng wika.
- 32 Tinawag din niyang talinghagang pang-espasyo (spatial metaphor) ang dalumat ng base at superrestruktura. Ang simplistikong pag-unawa sa talinghagang ito ay nagdudulot ng reduksiyong determinismong pang-ekonomiya.
- 33 Kinikilala na noon pa man ng “klasikal” na Marxismo ang tinatawag ni Althusser na ISA. Sa pahayag pa nga niya, “Malaon nang ipinasok ng mga klasik na Marxista ang mga mapagpasyang pag-unlad na ipinahihiwatig ng kanilang mga karanasan at mga pamamaraan, hindi nga lamang nasistematisa sa anyong teoretikal.” Nasa Althusser 1971 142; akin ang salin.

- 34 Si Joseph Stalin, na naglaan ng panahon para analisahin ang mga “suliranin” sa lingguwistika, ang unang nagsabi nito. Kung pag-iisipan, nakapagtatakang may pangangailangan na banggitin ito. Pero hindi nakapagtatakang isa sa mga obhetibong kondisyong nagdulot ng pangangailangang ito ay ang pagkukulang na ilugar ang wika sa moda ng produksiyon gayundin ang walang habas na pagluklok sa wika bilang bahagi ng, kung hindi man mismong, superrestruktura.
- 35 Hindi maitatatuwa ang mahalagang kontribusyon ni Stalin sa araling wika. Ilan sa mga naunang tangkang pag-aralan ito ay ang Ellis at Davies 1951 at Meek 1951.
- 36 Si Stalin ang patnugot ng pahayagang ito. Ipinasya niya noon na gamitin ang pahayagan para maging lugar ng talakayan sa ilang mahahalagang usapin hinggil sa wika.
- 37 Partikular na tinutukoy ni Stalin ang mga pangyayari matapos ang Rebolusyong Oktubre.
- 38 Ipinahayag din ito ni Stalin.
- 39 Usapin na lamang ito ng pagkakataon kung kailan at kung paano pinaglilingkuran ng makauring jargon ang naghaharing uri. Hingil naman sa araling wika, sa puntong ito’y malinaw na na maaaring paglingkuran at pinaglilingkuran na nga ng araling wika ang interes ng naghaharing uri.
- 40 Mamabutihin kong gamitin ang “makauring jargon” kaysa “makauring diyalekto” dahil sa mga politikal na implikasyon ng paggamit ng salitang “diyalekto.” Sa dahilang hindi niya binanggit, ayaw ring gamitin ni Stalin ang katagang “makauring diyalekto” at aniya’y mas wastong gamitin ang “makauring jargon.” Tignan ang Stalin 1972, 41.
- 41 Dahilan din ng pangangailangan na kilalanin ang pambansang wika nang walang bahid ng intelektuwal o elitistang pangingialam. Ito ang kadalasang nakakalimutan ng marami sa akademya.

- 42 Pansinin ang paggamit ni Stalin ng mga salitang “kakinisan” at “kagitingan”—o base sa orihinal na saling Ingles, “refinement” at “gallantry”—na malinaw na pagtuya niya sa dominanteng kultura ng kaniyang panahon.
- 43 Puwede ring tawaging proletaryong jargon. Mahalaga lamang na huwag ikawing ang pagteteoryang ito sa tinatawag na multikulturalistang mantra ng uri, seksuwalidad, gender, at race na malamyang at huwad na tugon ng mga postmodernista sa tinuturing nilang “tagumpay ng Kapitalismo.”
- 44 Sa katunayan, maraming posibleng gamiting salita para sa reaksyonaryong makauring jargon. Madalas gamitin ang “burges” na jargon pero puwede ring gamitin ang “elitistang” jargon, o “imperyalistang” jargon, o “piyudal” na jargon, at kahit “pasistang” jargon. Ang mahalaga ay ang pagtukoy sa prinsipal na kontradiksiyon sa espesipikong panahon o pinakatiyak na anyo ng kaaway ng nakararami. Bukod pa ito sa nauna nang binanggit na partikular at unibersal na kontradiksiyon. Tinutukoy o naiimpluwensiyahan ng realidad at pag-unlad ng prinsipal na kontradiksiyon ang realidad at pag-unlad ng iba pang kontradiksiyon. May mga espesipikong halimbawang inilatag si Mao hinggil dito sa artikulo niya tungkol sa kontradiksiyon.
- 45 Una dahil sa wala namang kapasidad na maging ganap na wika ang iilang bilang ng salita o ekspresyon lamang. At pangalawa, dahil sa ginagamit hindi lamang sa proletaryong jargon kundi maging sa burges na jargon ang grammar ng wikang kumon sa kapuwa uri o ang mga alituntunin ng wikang pambansa.
- 46 Halimbawa, maaaring sumangguni sa hindi legal na mga manuskrito at mga pamphlet na inilabas noong panahon ng Batas Militar sa Filipinas para bakahin ang pasismo. Representasyon ang mga ito ng kontragahum at proletaryong jargon sa ilalim ng represibo at ideolohikal na aparato ng estado.
- 47 Sa pamamagitan ng multilingual (mother tongue based) education o MLE halimbawa.

- 48 Para sa karagdagang pagpapaliwanag ni Althusser ukol dito, sumangguni sa Althusser 1971, 144.
- 49 Hindi iilan ang mga intelektuwal na nagkakasya na lamang na palitan ng salitang “wika” ang salitang “ISA” sa pormulasyong ito. Isa na rito si Fairclough (1989).
- 50 Para sa karagdagang halimbawang kaugnay sa materyalidad ng ideolohiya, sumangguni sa Althusser 1971, 167-165. Maaari ding ikawing ang paghahalimbawang ito ni Althusser, partikular ang “pagkilos batay sa sariling mga idea (act according to his ideas),” sa ipinakilala kong idea ng “ego cogito” sa Campoamor 1999, 25.

Sanggunian

- Althusser, Louis. 1971. *Lenin and philosophy and other essays*, salin ni Ben Brester. London: Monthly Review Press.
- Bidet, Jacques at Stathis Kouvelakis, mga ed. 2008. *Critical companion to contemporary Marxism*. Leiden: Koninklijke Brill NV
- Butler, Judith, Ernesto Laclau at Slavoj Zizek. 2000. *Contingency, hegemony, universality*. London: Verso.
- Campoamor, Gonzalo II A. 1999. Modernisasyon ng walang sandatang hukbo: Modernisasyon bilang pulitika ng wikang Filipino at pulitikal na wika ng sandatahang hukbo ng Pilipinas. *Lagda* 1: 9-32.
- . 2002. Wika at pasismo: Paglalapat ng pamamaraan at paksa, pananaliksik sa araling wika at diktadura. M.A. tesis, Unibersidad ng Pilipinas.
- Carroll, John B., ed. 1956. *Language, thought, and reality: Selected writings of Benjamin Lee Whorf*. Massachusetts: The Massachusetts Institute of Technology Press.

- Ecumenical Institute for Labor Education and Research (EILER). 1995. *Gabay sa tunay na unyonismo*. Quezon City: EILER, Inc.
- Ellis, Jeffrey at Robert Davies. 1951. *The crisis in Soviet linguistics*. Soviet Studies 2(3): 209-164.
- Fairclough, Norman. 1989. *Language and power*. England: Longman Group Limited.
- Gramsci, Antonio. 1971. *Selections from the prison notebooks*, edit at salin nina Quintin Hoare and Geoffrey Nowell Smith. Great Britain: Unwin Brothers Ltd.
- Guerrero, Amado. 1971. *Lipunan at rebolusyong Pilipino*. Maynila: Lathalaang Pulang Tala.
- Guillermo, Ramon. 2000. *Pook at paninindigan: Mga ugat ng talastasang sosyalista sa rebolusyong Pilipino*. Lungsod Quezon: Limbag Potopot sa tulong ng Amado V. Hernandez Resource Center (AVHRC).
- Harvey, David. 2010. *A companion to Marx's 'Capital.'* London: Verso.
- Lenin (Ulyanov), Vladimir Ilyich. 1958. *Conspectus of Hegel's The Science of Logic*. Nasa Collected Works, Russian edition volume XXXVIII. Moscow.
- . 1964. *Collected works*. Moscow: Progress Publishers.
- . 1983. *Lenin on language*, salin ni N.V. Gusev. Moscow: Raduga Publishers.
- Mao Zedong. 1967a. On practice. Nasa *Selected works of Mao Tse-tung* (Vol. III), 295-309. Peking: Foreign Language Press.
- . 1967b. On contradiction. Nasa *Selected works of Mao Tse-tung* (Vol. III), 311-347. Peking: Foreign Language Press.
- . 1967c. Oppose stereotyped party writing. Nasa *Selected works of Mao Tse-tung* (Vol. III), 53-68. Peking: Foreign Language Press.

- Meek, Ronald L. 1951. Some notes on an interpretation of Stalin's contribution to the linguistics controversy. *Soviet Studies* 3(2): 174-184.
- Selsam, Howard at Harry Martel, mga ed. 1963. *Reader in Marxist philosophy*. New York: International Publishers.
- Stalin, Joseph V. 1954/1972. *Marxism and problems of linguistics*. Muling imprenta. Peking: Foreign Languages Press.
- Trudgill, Peter. 1974. *Sociolinguistics*. England: Penguin Books Ltd.
- Volosinov, Valentin N. 1973. *Marxism and the philosophy of language*, salin nina Ladislav Matejka at I.R. Titunik. New York: Seminar Press, Inc.
- Williams, Raymond. 1976. *Keywords: A vocabulary of culture and society*. New York: Oxford University Press.
- Wood, Ellen Meiksins at John Bellamy Foster, mga ed. 1997. *In defense of history: Marxism and the postmodern agenda*. New York: Monthly Review Press.
- Woods, Alan at Ted Grant. 2002. *Reason in revolt: Dialectical philosophy and modern science*. New York: Algora Publishing.
- Yoshino, Kosaku. 1992. *Cultural nationalism in contemporary Japan*. London: Routledge.
- Yule, George. 1996. *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.